

Základní škola Vejvanovice, okres Chrudim

Školní program proti šikanování

dle metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6

vypracovali: celý pedagogický sbor

odpovědná osoba: ředitel školy

schváleno pedagogickou radou: 30.08.2017

tento program proti šikanování je otevřený dokument, který může být dle potřeby v průběhu školního roku upravován a doplňován

souvislosti s dalšími dokumenty:

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č.j. 14 514/2000-51

met. pokyn č.j. 24 246/2008-6

met. pokyn č.j. 20 006/2007-51

Metodický pokyn č. j. 28 275/2000 - 22 k šikanování
vyhl. 72/2005 Sb. (novelizovaná vyhl. 116/2011 Sb.)

zák. č. 561/2004 Sb.

zák. 359/1999 Sb.

minimální preventivní program školy

prevence

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Specifická primární prevence

Jako podstatné vnímáme předcházení vzniku šikanování ve škole. Snažíme se vytvářet bezpečné a vstřícné prostředí, založené na přátelských vztazích uvnitř třídních kolektivů, ale i mezi dětmi a učiteli a učiteli navzájem.

Specifická sekundární prevence

Uvědomujeme si, že zárodky školní šikany se vyskytují prakticky v jakémkoliv kolektivu. Na základě varovných signálů jsme připraveni se problémem zabývat, a to buď vlastními silami nebo ve spolupráci s dalšími odborníky.

Předpokladem pro fungování tohoto programu proti šikanování je celoškolský přístup. Kompetence a odpovědnost se konkrétně dotýká těchto součástí školy:

- organizace a řízení školy (vedení školy vytváří podporu krokům zavádění tohoto programu, kontroluje, monitoruje, zodpovídá za realizaci a evakuaci prevence šikanování)
- složení užšího realizačního týmu (ředitel, pedagogičtí zaměstnanci)
- preventivně - výchovné a vzdělávací činnosti (jednotný a důsledný přístup, založený na odbornosti, tj. znalosti problematiky šikanování)

Jednotlivé komponenty:

Společné vzdělávání a supervize

Třídní učitelé absolvovali v roce 2011 vzdělávací seminář, zabývající se problematikou šikany v Litomyšli.

Obecným trendem je další vzdělávání všech pedagogů školy v oblasti práce s třídním klimatem, prevence rizikového chování . . .

Užší realizační tým

Složení: ředitel školy, pedagogičtí zaměstnanci

Kompetence, role, úkoly: ¹

- ředitel školy: svolává jednání výchovné komise, účastní se jednání výchovné komise, zajišťuje organizaci a řízení v případě mimořádných situací (např. zvýšené dozory, výměnu a náhradu vyučovacích hodin, když učitelova přítomnost je vyžadována jinde), komunikuje s externími institucemi v případě potřeby – PČR, OSPODEM, ČŠI apod., zodpovídá za oficiální dokumenty, vydané školou v souvislosti s preventivními opatřeními

- pedagogičtí zaměstnanci: jsou garanty bezpečného klimatu ve třídách, nepřehlíží žádné signály, které by mohly ukazovat na rizikové chování, o zásadních skutečnostech informují vedení školy a zákonné zástupce, účastní se jednání výchovné komise

Zmapování situace a motivování pedagogů pro změnu

V pravidelných intervalech (1 x za 3 roky) mapujeme klima školy dotazníkovou formou. Dotazníky jsou určeny pro rodiče a žáky. Zaměřují se na vzájemnou komunikaci mezi žáky, rodiči a školou, zjišťují, jak jsou vnímány postupy školy při řešení problémů s rizikovým chováním, dále míru vzájemné důvěry a spolupráce. Nabízejí prostor pro návrhy zlepšovacích opatření či otevřenou kritiku.

Společný postup při řešení šikanování

Podstatné je dodržení základních zásad: jednotný přístup, důslednost, odbornost, znalost problematiky. Konkrétní kroky při řešení šikanování jsou uvedeny v krizových scénářích (viz příloha)

Prevence v třídnických hodinách

Třídnické hodiny nejsou v naší škole jednotně dány. Závisí na každém třídním učiteli, zda je realizuje nebo ne. K prevenci jsou využívány pravidelné ranní kruhy ve třídách.

Prevence ve výuce

Od 1. ročníku se ve všech vyučovacích předmětech mohou objevit témata, související s mezilidskými vztahy, zdravým životním stylem a přátelstvím.

Na 1. stupni: prvouka, vlastivěda, přírodověda, výchovné předměty
(Vv, Hv, Tv, Pč)

Prevence ve školním životě mimo vyučování

Zájem o dobré vztahy uvnitř dětských kolektivů, ale i mezi dětmi a učiteli trvá i mimo výuku. Každý rok jezdíme na týdenní pobyt v přírodě, organizujeme mimoškolní akce (exkurze, společné výpravy do přírody, výlety, atd.)

Naše školní družina nabízí řadu aktivit pro efektivní trávení času nad rámec vyučování.

Výčet aktuálně nabízených kroužků: keramický, vědecké pokusy.

Ochranný režim

Dozory o přestávkách na chodbách. O velké přestávce také v tělocvičně, při hezkém počasí na školním dvoře a zahradě. Učitelé na dozoru aktivně monitorují situaci na chodbách, ve třídách i přilehlých prostorách (např. u WC a šaten).

Spolupráce se zákonnými zástupci

V průběhu školního roku probíhají rodičovské schůzky a konzultační odpoledne. Schůzky rodičů jsou společné a vede je obvykle ředitel školy. Následuje prostor pro individuální konzultace s vyučujícími.

Rodiče mají možnost se kdykoliv obrátit na zaměstnance školy, příp. na vedení školy s jakýmkoliv problémem. Buď osobně nebo prostřednictvím telefonu či mailu.

Zákonní zástupci jsou mimo rámec standardních rodičovských schůzek informováni o závažných skutečnostech ihned, jakmile je třeba - telefonicky nebo při osobní schůzce.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Spolupracujeme s těmito institucemi (kontakty):

Mgr.Martina Zabranská	469657570,731 686 881	opatrovnictví, soc.právní ochrana MěÚ CR	martina.zabranska@chrudim-city.cz
Mgr.Radka Pochobradská	469657580,737 203 767	OSPOD	radka.pochobradska@chrudim-city.cz
ČŠI Pardubice	tel.:466797 560 mobil: 607 764 788	PARDUBICKÝ INSPEKTORÁT	csi.e@csicr.cz
Policie ČR Chrudim	974572651,974 572 653		
MŠ Úhřetice	731159903,469694061		ms.uhretice@seznam.cz

Vztahy se školami v okolí

Setkáváme se především s kolegy málotřídních škol na Chrudimsku a Pardubicku. Podle potřeby spolupracujeme s plně-organizovanými školami v Hrochově Týnci a Chrudimi. Organizujeme výměnné návštěvy učitelů a dětí s MŠ v Úhřeticích.

Evaluace

Efektivita našich snah by měla být patrná z dotazníků mapujících klima školy.

1) Krizové scénáře

(. . . výňatek z prezentace Dr. Koláře, jde o pracovní verzi, která bude aktualizovaná novým metodickým doporučením v lednu 2012)

Tabulka 2: Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář 2011):

Situace, které zvládne škola sama

1. První pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu.
2. Celková léčba pro řešení prvních dvou stádií šikanování

Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

3. První pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu.
4. První pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu.

5. První pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování.

6. Celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou, ZIP - Základní intervenční program (u organizovaných šikan, od třetího stádia vždy v kombinaci s první pomocí).

Mgr. Vladimír Dvořák, ředitel školy

Platnost od 1. 9. 2015

Příloha:

SHRNUTÍ OPATŘENÍ MŠMT PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY VE ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH:

- MŠMT již v roce 2013 vydalo pro případy šikany ve školách **Metodický pokyn k řešení šikanování včetně postupu při řešení šikany a nastavení klimatu ve škole:**

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicky-pokyn-k-sikanovani>

- MŠMT dále nabízí školám nástroj, který napomáhá při řešení rizikového chování žáků

– Individuální výchovný plán (známý pod názvem Smlouvy s rodiči):

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/metodicke-doporuceni-msmt-pro-praci-s-individualnim>

- Národní institut pro další vzdělávání nabízí školám různé programy a semináře pro učitele, které řeší téma šikany, například:

http://www.nidv.cz/aplikace/prihlasovani/kurzy_prihlasit.php?id_kurzu=42308&operace=detail

- MŠMT také certifikuje programy primární prevence rizikového chování, které nabízí nejrůznější organizace: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/seznam-certikovanych-organizaci-a-programu-primarni-prevence?highlightWords=%C5%A1ikana>

- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyuziti-pravnich-opatreni-pri-reseni-problemoveho-chovani>

- V případě, že se vás problém šikany týká a rádi byste tuto situaci řešili s odborníky, lze se obrátit na místní pedagogicko-psychologickou poradnu, případně využijte následujících kontaktů –

☐ Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

☐ Společenství proti šikaně, www.sikana.org

☐ Internet poradna, www.internetporadna.cz

Pokud budete mít zájem obrátit se dotazy ohledně šikany přímo na MŠMT, využijte, prosíme, následující kontakt prevence@msmt.cz